

General 5/1

BEHEER VAN HET ZEEWEZEN

DIENT VOOR DE ZEEVISSCHERIJ.

J A A R V E R S L A G .

212741

ACTIVITEIT VAN DE TECHNISCHE AFDEELING

J A A R 1 9 4 2 .

BEHEER VAN HET ZEEVEEZEN.

DIENST VOOR DE ZEEVISSCHERIJ.

J A A R V E R S L A G .

NOPENS DE ACTIVITEIT VAN DE TECHNISCHE AFDEELING GEDURENDE HET JAAR 1942.

De activiteit van de technische afdeling breidde zich tot allerlei opdrachten en studien uit n.l.

- I. Het geven van vulgarisatie causeries in verband met de zeevischerij.
- II. Het bijhouden van allerlei inlichtingen nopens de ontwikkeling van de visschersvloot en het opmaken van het jaarverslag over 1942
- III. Voortzetting van de opzoekingen omtrent de ijle-haringvisserij in de Belgische en Fransche kustwateren.
- IV. Een studie nopens de vernielende werking van den visscher op de vischstapels van de Noordzee en de eventueele beperking van het visscherijbedrijf, naar de Conventie van Londen 1937.
- V. Verdere opzoekingen nopens zekere biometrische en biologische kenmerken van de *(langus vulgaris)* herkomstig uit onze kustwateren.
- VI. Meteorologische en hydrografische waarnemingen op de vischgronden.
- VII. Een studie nopens den gang van den groei van de pladijs (*Pleuronectes platessa*) naar de lezing der otoliethen.
- VIII. Speciale statistiek en gevolgtrekkingen, aangaande de vischerij in 1942: vangsektoren, vischtuigen, aanvoer en opbrengst.

x

x

x

Alvorens in te gaan op de boven aangehaalde werkzaamheden, achten we het een aangename plicht, in naam van den dienst voor de Zeevisserij, onze erkentelijkheid te betuigen aan den heer Directeur van het Natuurhistorisch Museum van België voor zijn bereidwilligheid, waarmede hij personeel en wetenschappelijke instrumenten ter beschikking stelde, en waardoor het mogelijk werd onze opzoekingen tot een goed einde te brengen.

De heeren Voorzitters van de 8e. Hoofdgroepeerings en Bedrijfs-groepeerings "Handel" en "Productie" van de N.L.V.C. hebben insgelijks recht op onze dankbaarheid, voor hunne vriendelijke tussenkomst, bij het aanschaffen van het onontbeerlijk studiemateriaal.

Heer Verbiest, schipper van het visschersvaartuig O.20 "Pater Reyn" zijn we ook erkentelijk voor zijn dienstvaardigheid en stiptheid bij het uitvoeren van weerkundige en hydrografische waarnemingen op de vischgronden.

I. CAUSERIES.

In den loop van 1942, werden 4 vulgarisatie lessen, in verband met de zeevisscherij, in verschillende centra der kust gegeven, (Brugge, Heist, Blankenberge, Oostende, Nieuwpoort, De Panne). Iedere causerie duurde minstens een uur.

Volgende onderwerpen werden behandeld:

- 1e. Causerie: a) Getijstroomingen, Golfstroom, transgressies,
b) De zeevisscherij in 1941: vangsektoren, vischtuigen
aanvoer, opbrengst en gevolgtrekkingen,
- 2e. causerie: de levensleer en visscherij van a) de garnaal.
b) de *pladijs*. ~~de pladijs~~
- 3e. De levensleer en visscherij van a) den makreel
b) de mooie meid(heek)
- 4e. causerie: a) de levensleer en visscherij van den kabeljauw,
b) de vischgronden van de Noordzee: diepten, ~~fanaa~~ en
hunne exploitatie.

De causeries genoten zooals in 1941, een buitengewone belangstelling, bijzonder te Oostende en te Blankenberge, waar de sprekerbeurten in een kinemazaal telkens voor 200 tot 300 toehoorders doorgingen. In de andere centra werden de lessen in een schoollokaal gegeven met uitzondering voor Nieuwpoort, waar ze in de

Conferentiezaal van het stadhuis doorgingen.

Buiten de schooljeugd, telden wij onder de belangstellenden:
de H.H.Courtens, Afgevaardigden Beheerder van het K.W.I.

Aspeslagh, Eere-Directeur van den Dienst voor de Zeevisscherij
Carlier, Waterschout der Kust, Lehouck, Waterschout Nieuwpoort
Duthoit, Provinciaal Inspecteur van het Vakonderwijs,
de Spot, Diocesaan Inspecteur van het Bisdøm Brugge,
Inspecteurs, Directeurs, en Leeraren van het Lageronderwijs,
College's en Normaalschool.

Reeders, visschers, scheepsjongens enz.

Dank aan een toelage van de Provincie West-Vlaanderen, kon
een beperkte oplage met korten inhoud van de causeries, die in de
twee laatste jaren (1941-1942) doorgingen, in brochure-vorm uitge-
geven worden. De provincie stelde een vijfhonderdtal exemplaren
ter beschikking van de visscherijscholen.

II. TOESTAND VAN DE BELGISCHE VISSCHERSVLOOT:

Einde 1942, bedroeg de Belgische visschersvloot 290 eenheden, w.o.
192 scheepjes en 98 open booten.

De bemanning telde: dekmannen	820
motoristen.....	265
Totaal	1.085

De tonnemaat van de scheepjes en 49 open booten bedroeg
netto 1.176.18 ton (de helft van de booten -49- was einde '42 nog
niet gemeten).

Alle vaartuigen waren voorzien van drijfkracht. De sterkte
der motoren schommelde tusschen 6 en 105 P.K. In totaal ontwikkelde
de visschersvloot 9.238 PK. dat is gemiddeld 31,85 PK. per vaartuig.

Nedere inlichtingen omtrent de ontwikkeling van de vloot en
personeel vindt men op het verslag dienaangaande dat i.d. 19.3.43
met schrijven nr.I/661 aan het Beheer van Zeewezen werd medegedeeld.

III. DE IJLE-HARINGVISSCHERIJ IN 1941-1942.

zie verslag i.d.II,5.42 nr.II/676.

IV. DE EXPLOITATIE VAN DE VISCESTAPELS DER NOORDZEE en de reglementering van het visschersbedrijf, zie verslag op 14 Sept. 1942 neergelegd.

V. BIOMETRISCHE EN BIOLOGISCHE KENMERKEN VAN DE GARNAAL.

Het gaat hier over gemiddelde lengte en gewicht, alsook over eierafzetting en uithroeden der eieren.

In 't geheel werden in den loop van 1942, 39, handelsmonsters herkomstig uit sektor Oostende, onderzocht.

1°. Lengte,

In deze 39 stalen telde men 6.982 garnalen die 35mm. tot 90mm maten. De gemiddelde lengte bereikte over het gansche jaar 57,5mm met een maximumlengte van 59mm. In Juni en een minimalengte van 54mm in October.

Tabel I.- Frekwentie der lengtematen in procenten uitge- drukk

Maand	Lengte in mm.											
	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85	90
April	0.4	2.-	11	24	20	17	13	8	3	1	0.1	-
Mei	-	2.-	6	18	21	22	16	11	2	1	0.2	0.1
Juni	-	0.4	4	16	27	20	18	10	3	2	0.2	-
Juli	-	1.-	5	17	29	26	14	5	2	1	-	-
Augustus	1.-	5	7	20	16	14	25	10	2	1	-	-
September	-	3.-	10	20	21	10	15	15	4	1	-	-
October	-	1.-	15	31	28	13	7	4	1	-	-	-
1942	0.2	2.-	7	14	24	19	16	9	3	1	0.1	0.01

Tabel 2. Gemiddelde lengte voor iedere maand afzonderlijk bepaald.

Maand	April	Mei	Juni	Juli	Aug	Septs	Oct.	1942
Lengte in mm	57	58	59	58	58	58	54	57.5

Op te merken dat wegens gebrek aan toevoer de maanden Januari, Februari, Maart, November en December niet vermeld staan.

2°. Gewicht.

De 6.982 garnalen, die aan de ontleding onderworpen werden, wogen 9 kg.750 't zij gemiddeld 1,4 gr. Dit gemiddelde was het laagst

n.l. I.I gr. in October en het hoogst nl.I,5 gr. in Mei-Juni.

Tabel 3. Gemiddeld gewicht van de garnaal en aantal individuen in het kgr.

Maand	April	Mei	Juni	Juli	Aug	Sept.	Oct.	1942
Gewicht in kgr.	I.3	<u>I.5</u>	<u>I.5</u>	I.4	I.4	I.3	<u>I.I</u>	I.4
Aantal individuen in I kgr.	750	674	<u>655</u>	722	701	748	<u>948</u>	715

Naar de gegevens op tabel 3 verstrekt, werd de schoonste koopwaar in Juni, (655 garnalen in het kilogram) aangebracht. De maand October leverde daarentegen ~~de~~ kleinste garnaal (gemiddelde 948 garnalen in het kilogram). Vangsten met meer dan 800 individuen in het kilogram maken een minderwaardige koopwaar uit, en het ware te wenschen dat zulke koopwaar, door de aankoopcentrale, indien niet geweigerd, dan ten minste aan een zeer lagen prijs zou afgenomen worden. Zoodoende zou men onzen visschers ~~alleen~~ lust ontnemen nog langer op puf uit te varen. Daarbij zouden én garnaalstapel, én verbruikers én vooral de visschers alles te winnen hebben.

3°. Eierdragende individuen.

Onder de 6.982 garnalen die de stalen samenstelden telde men 2660 't zij 38 procent eierdragende individuen. Ze maten 40 tot 90 mm. Op tabel 4 vinden we het procent eierdragende garnalen voor iedere maand afzonderlijk vastgesteld.

Tabel 4. Maandelijksch procent eierdragende individuen.

Maand	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	1942
procent	49	54	<u>59</u>	31	32	12	<u>3</u>	38

Naar de cijfers van tabel 4, tellen we vanaf April een hoog procent (49) eierdragende garnalen, hetgeen aanduidt, dat Maart-April

een hoofdperiode voor eierafzetting uitmaakt. Dat dit procent met 59 in Juni zijn toppunt bereikt komt doordat in deze maand nogmaals een belangrijke eierafzetting plaats had. Van af Juli neemt dit procent geleidelijk af en bereikt in October nog slechts 3%. Als ^{we} nu tot de uitslagen van November 1941, terugkeeren stellen we vast dat in deze maand het aantal eierdragende individuen merkelijk toeneemt en we bijgevolg nogmaals met een belangrijke eierafzetting te doen hebben.

4°. Uitbroeden.

Daar het gemiddeld aantal eierdragende individuen dat in Juni met 59% zijn toppunt bereikte, in Juli reeds tot 31% daalde, toont aan dat in de zomermaanden, het kippen zich snel voordoet en niet veel meer dan een maand vereischt.

VI. METEOROLOGISCHE EN HYDROGRAFISCHE WAARNEMINGEN.

Op 29 Mei 1942 werd in overleg met de Wetenschappelijke Afdeling van het Onderzoek der zee (Koninklijk Natuurhistorisch Museum) een werkplan opgesteld voor het inrichten van regelmatige meteorologische en hydrografische waarnemingen op de vischgronden.

Begin Augustus werden ons door voornoemd Museum 2 thermometers en 2 densimeters ter beschikking gesteld. Waterscheppers voor het inzamelen van zeewater-stalen werden door onzen dienst vervaardigd. Wegens motordefekt van het visschersvaartuig O.20 "Pater Reyn" waarop bewuste waarnemingen worden uitgevoerd, konden de observaties slechts in October aanvangen.

Op de vragenlijst, die gedeeltelijk door schipper Verbiest en een beambte van de Zeevisscherijdienst ingevuld wordt, komen volgende inlichtingen voor: datum, uur, ligging van den vischgrond, diepte, weder, richting en snelheid van den wind, gang van het getijde, toestand van de zee, temperatuur en densiteit van het zeewater op 1m. onder den zeespiegel. De uitslagen van deze waarnemingen

verschaffen zeer nuttige aanduidingen voor de studie van **flora**, fauna, en seizoenvisscherijen.

Een afschrift van de ingevulde waarnemingsformulieren wordt regelmatig aan het Natuurhistorisch Museum overgemaakt.

VII. GANG VAN DEN GROEI BIJ DE PLADIJS.

Deze studie ving in Juli aan en kon tot November worden voortgezet.

In den loop dezer vier maanden, werden 405 pladijsen, ten opzichte van de lengte, het gewicht, het geslacht en den ouderdom, ontloed. Daar de schubben van de pladijs weinig geschikt zijn voor ouderdomsbepalingen, nam men zijn toevlucht tot de otoliethen. Lea's methode die tot nog toe enkel op de schubben van toepassing was, kon ^{met} enkele wijzigingen, ook voor de afmetingen van de groeizonen, op de otoliethen van de pladijs, aangewend worden.

Voor de verdere studie van de biologie van deze belangrijke vischsoort zal de toepassing van Lea's methode allerbelangrijke aanduidingen verschaffen.

De ontleding van het otoliethenmateriaal is op 't oogenblik nog niet verre genoeg gevorderd om omtrent den gang van den groei bij de pladijs reeds een oordeel te vellen. De verdere ontleding van het studiemateriaal zal slechts na het haringseizoen kunnen voortgezet worden.

VIII. DE BELGISCHE KUSTVISSCHERIJ IN 1942.

I°) Vangzone.

Het arbeidsveld onzer kustvisschers bleef zooals in 1941, in principe tot de territoriale wateren beperkt. Nochtans werd een stilzwijgende toelating verleend om tot op enkele zeemijlen buiten deze zone ter vischvangst te varen. Zoo werd het de Blankenbergse en Zeebrugsche visschers mogelijk hun netten tot bij de "Thornton Fidge" te spannen, dat is tot en ongeveer een Vijftiental zee-

mijlen van hunne tehuisheven. De Oostendse visschers voeren tot in het "veerwater"; dit veronderstelt een afstand van ongeveer 10 mijl van de kust. De Nieuwpoortsche vangsektor werd insgelijks eenige zeemijlen zeewaarts uitgebreid, zoodat de vangzone in den loop van 1942, merkelyk vergroot werd.

2°. VISSCHERIJEN.

Naar de ligging der vischgronden, het gebruikte viscentuig of de nagejaagde vischsoorten, onderscheidde men in 1942, in de nabijheid van onze kust en op de Schelde vijf verschillende visscherijen te weten:

- A. Garmaalvisscherij met garmaalkor.
- B. Bodenvisscherij met grooten bordentreil,
- C. Haring- en sprotvisscherij met haringkor of stroopnet.
- D. Strandvisscherij met stelnetten en kruinetten.
- E. Scheldevisserij.

A. Garmaalvisscherij.

Deze visscherij trad in 1942 laattijdig in. Gedurende den eersten trimester werden op onze kust slechts 89 vangsten, die 3.477 kg. garmaal opleverden, aangevoerd, terwijl in 1941, gedurende dezelfde periode, niet min dan 1.468 vangsten met 69.957 kg. garmaal werden aangevoerd.

Dat begin 1942 weinig op garmaal werd gevaren, komt doordat de haringkampanje in den winter 1941-42, buitengewoon loonend was en alle scheepjes, op weinige uitzonderingen na, er tot half Maart door in beslag genomen werden. Dat de booten, die nochtans aandrongen, in Februari en Maart, steeds zonder of met zeer povere vangsten terugkeerden, vindt zijn uitleg in den strengen en langdurigen winter, waardoor de kustwateren tot einde Maart een zeer lage temperatuur behielden en de garmaal slechts in April zijn winterkwartier verliet. Bijgevolg is het eerst vanaf April dat regelmatig op gar-

neal werd gevaren en bevredigende vangsten aangevoerd.

Het aantal vangsten bleef nochtans het grootste deel van het jaar onder het peil van 1941, waardoor de aanvoer in 1942 insgelijks merkelijk slonk. Zulks wordt op tabel 5, duidelijk aangetoond.

Tabel 5. Garnaalaanvoer voor de vier kusthavens gedurende 1941 en 42.

Maand.	Aantal vangsten		Aanvoer in kgr.		Gemidd. vangvermogen (I)	
	1941	1942	1941	1942	1941	1942
Januari	358	36	37	1.152	°	30.6
Februari	344	°	15.220	°	10.9	°
Maart	266	53	54.710	2.327	129	26.4
April	476	1.415	98.534	121.488	76.7	32.1
Mei	888	1.113	206.734	105.123	89.5	42.3
Juni	946	1.204	230.007	178.150	86.5	76.3
Juli	1.449	1.143	257.205	137.782	61.2	59.9
Augustus	1.330	1.504	129.530	220.829	32.4	61.2
September	1.849	703	178.941	76.624	39.8	57.1
October	1.384	430	140.540	26.283	45.3	41.9
November	1.802	107	67.305	6.224	19.7	43.0
December	1.222	1	35.642	77	15.7	64.1
Jaarlijksch totaal	12.821 100%	7.709 60%	1.414.395 100%	876.059 61%	50.6	52.2

Naar de gegevens op tabel 5 werden er in 1942 slechts 7.709 garnaalvangsten aan wel gebracht, tegen 12.821 in 1941, 't zij een vermindering van 40%. Het aantal kilogram aangevoerde garnaal daalde in dezelfde mate en bereikte slechts 876.058 kgr. tegen 1.414.395 kgr. zoodat het gewicht in 1942 met 39% afnam. Integendeel steeg het gemiddelde vangvermogen van 50.6 kg. tot 52.2 kgr.

Dat de garnaalvisserij, ook in zomer- en herfstmaanden, minder beoefend werd, wijt men aan de zeewaartse uitbreiding der vangsektoren, waardoor buitengewoon rijke vischgronden in 't bereik van de visschers kwamen te liggen. Hierdoor werd het voordeliger er

(I) Gemiddeld vangvermogen berekend voor een vaartuig voorzien van een 10 PK. motor in 10 uur afwezigheid van de thuishaven (zie ook jaarverslag ACTIVITEIT VAN DE TECHNISCHE AFDEELING IN 1941, pag.5)

visch uit te varen, en de garnaalkor werd dan ook op de meeste scheepjes door den gewonen bordentreil vervangen. Reden wordt er, op weinige uitzonderingen na, nog enkel door de booten op garnaal gevaren.

De onverwachte verhooging van het gemiddelde vangvermogen, dankt men insgelijks aan de uitbreiding der vangzone, zonder dewelke gezien een toename van het aantal visschersvaartuigen met 73 eenheden of 34%, ongetwijfeld een tegenovergestelde uitslag zou bereikt geworden zijn.

Bij de garnaalvisscherij worden buiten garnaal ook nog andere zeedieren buitgemaakt n.l. visschen. Nadere bijzonderheden omtrent de samenstelling en sorteering der garnaalvangsten vinden we op tabel 6.

Tabel 6 - Samenstelling der vangsten, door de garnaalvisschers in 1942 aangevoerd: gewicht in Kgr.en procent voor iedere soort afzonderlijk aangeduid.

Zeedieren	S o r t e e r i n g			Niet gesorteerde maten	Totaal	% van de totale vangst
	Groot	Middel	Klein			
Haaien	-	-	-	492	492	- I
Roggen	2.617	466	101	3.937	7.121	- I
Poor	-	-	-	1.122	1.122	- I
Knorhaan	-	-	-	10	10	- I
Kabeljauw	44	74	14	23	155	- I
Witting	2.181	47	17	3.955	6.200	- I
Tarbot	-	-	-	158	158	- I
Griet	-	-	I	105	105	- I
Pladijs	1.519	928	220	23.077	25.744	2
Bot	116	42	13	9.546	9.717	I
Schar	1.346	1.445	2.857	7.384	13.032	I
P.B.S.(I)	-	39.045	65.822	-	104.867	10
Tong	1.377	636	2.055	144	4.212	- I
Harina	-	-	-	23.393	23.393	2
Sprot	-	-	-	1.840	1.840	- I
Varia	-	-	-	556	556	- I
Garnaal	-	-	-	876.060	876.060	81
Inktvisch	-	-	-	69	69	- I
Totaal	9.200 53%	42.633 20%	71.100 27%	951.870	1.074.854	

(I) mengsel van pladijs, bot en schar.

Naar de cijfers op voorgaande tabel, brachten de garnalkorders in 1942, in 't geheel 1.074.854 kgr. zeeproducten ter markt, te weten:

	<u>Gewicht</u>	<u>Procent.</u>
Garnaal.....	876.060 kg.	81
Bodemvisschen.....	172.936 "	16
Pelagische visschen.....	25.233 "	2
Weekdieren (inktvisch)...	69 "	-
Andere soorten.....	559 "	-

	1.074.854 kgr.	

Met 81% maakt de garnaal, van de door den garnalkorder aangevoerde zeeproducten, verreweg de meerderheid uit, en vormt hare vangst voor den kustvisscher steeds een belangrijke bron van inkomsten.

De 18% visch bij deze visscherij gevangen is grootendeels uit ondermaatsche dieren samengesteld, die in normale tijden van de vischmarkten verwijderd blijven en dan de grondstof voor het vervaardigen van vischmeel uitmaken.

Sinds September 1942, worden de belangrijkste bodemvisschen (rog, kabeljauw, witting, tarbot, griet, pladijs, bot, schar en tong) naar gewicht of maat in verschillende sorteeringen aan de Corporatie afgeleverd. Volgens deze werkwijze bekomen we voor de vier laatste maanden van 1942, volgende uitslag.

	<u>Gewicht.</u>	<u>Procent.</u>
"groot".....	9.200	8
"middel".....	42.683	35
"klein".....	71.100	57

Deze procenten moeten ongeveer dezelfde zijn bij het niet-gesorteerd materiaal, dat voor September werd aangevoerd, de sorteering "klein" uitsluitend samengesteld zijnde uit ondermaatschen visch, mogen we aannemen dat de garnalkorder in 1942 ongeveer 57% ondermaatschen visch ter markt bracht.

Bij de 172.936 kg. bodemvisschen waren de Pleuronectidae of platvisschen met 157.836 kgr. of 91% vertegenwoordigd, te weten:

	Kilogrammen	Procent.
Pladijs.....	81.324	47
Schar.....	41.346	24
Bot.....	30.690	18
Tong.....	4.212	2
Tarbot.....	158	-
Griet.....	106	-
	-----	-----
	157.836	91

De meest voorkomende bodemvisschen op onze kust zijn bijgevolg pladijs, schar, bot en tong. Van deze vier vischsoorten is het slechts den aanvoer van pladijs en tong die, volgens de Conventie van Londen, aan een minimamaat onderworpen is en deze is voor de pladijs op 23 cms. voor de tong op 21 cms. vastgesteld.

Daar het procent van de sorteering "klein" of ondermaatsche visch 57 van de totale vangst bedraagt, mogen we aannemen dat de Belgische garnalkorders in 1942, minstens 46.355 kg. pladijs en 2.401 kg. tong aanvoerder, die volgens de overeenkomst van Londen, niet mochten geland worden. Daar de sorteering "klein" gemiddeld 13 pladijzen en 15 tongen in het kilogram telt, beteekende deze aanvoer een vroegtijdigen dood voor 603.000 pladijzen en 36.000 tongen, de tongjes die langs de zwarte markt den verbruiker bereikten en wellicht de meerderheid vormden niet medegerekend.

Zooals in 1941, werd de aanvoer uit iedere vangsektor ook afzonderlijk geboekt en hun vischrijkdome, naar het gemiddelde vangvermogen, van een vaartuig met een 10 PK. motor in 10 uur afwezigheid van de tehuishaven, vastgesteld. De uitslag dezer berekeningen vinden we op tabel 7.

Tabel 7 - Genaarlvisscherij in 1942. Visch en garnalaanvoer, alsook het gemiddelde vangvermogen voor iederen vangsektor afzonderlijk bepaald.

Sektor	Aanvoer Kilogrm.					Gemidd. Vangvermogen		
	Visch	Garnaal	Inkt. visch	Totaal	%	Visch	Garnaal	Tot
Nieuwpoort	52.695	169.791	-	222.486	21	15	50	65
Oostende	69.624	241.942	-	311.566	29	12	43	55
Zeebr.-Blank	76.406	464.326	69	540.801	50	10	61	71
Totaal	198.725	876.060	69	1.074.854	100	12	52	64

Met een gemiddeld vangvermogen van 15 kgr. visch maakt sektor Nieuwpoort, voor den garnalkorder evenals in 1941, de vischrijkste vangzone der kust uit, gevolgd door Oostende met 12 kg. en sektor Zeebrugge-Blankenberge met 10 kgr.

Het is in sektor Zeebrugge-Blankenberge dat men met 61 kg. het grootste gemiddelde vangvermogen voor garnaal boekte, tegen 50 kg in sektor Nieuwpoort en 43 kg. in sektor Oostende.

Visch en garnaal te zamen gerekend komt sektor Zeebrugge-Blankenberge met 71 kgr. op de eerste plaats, sektor Nieuwpoort volgt met 65 kg. en sektor Oostende met 55 kgr.

B. Bodemvisserij met grooten bordentreil.

In 1941 waren er weinig vaartuigen met den ^{borden}vischtreil uitgerust, maar zooals reeds aangehaald, gaf de zeewaartsche uitbreiding der vangzone aanleiding tot een ruimer gebruik van dit vischtuig.

Bij deze visscherij hebben we uitsluitend met bodemvisschen te doen slechts kleine hoeveelheden haring worden door den gewonen bordentreil buitgemaakt. Daar de mazen van dezen treil groter dan deze van het garnaalnet gebroid zijn zwemt de garnaal er doorheen en wordt er evenmin garnaal door de treilers aangevoerd.

Het zijn vooral de scheepjes die de bodemvisserij beoefenen. Bij deze visscherij werd in 1942 een totaal van 1.788.989 kgr. zee-producten buitgemaakt. Wat den maandelijkschen aanvoer en gemiddeld vangvermogen (10 PK. motor in 10 u. afwezigheid) der treilers betreft, zie tabel 8.

Tabel 8. Treilvisscherij in 1942: Aantal vangsten, gewicht en gemiddeld vangvermogen (eenige vangsten voor rekening van de Wehrmacht niet inbegrepen).

Maand	Aantal vangsten	Gewicht in Kgr.	Gemiddeld vangvermogen in kgr.
April	83	18.396	49
Mei	768	346.281	101
Juni	818	295.711	86
Juli	756	204.347	60
Augustus	851	187.679	52
September	569	127.616	55
October	1.080	315.127	90
November	1.098	291.477	92
December	20	2.355	32
1942	6.023	1.788.989	77

Opgemerkt dat gedurende de maanden Januari, Februari en Maart niet op bodemvisschen werd uitgevaren. Het geldt hier dezelfde redenen als deze die we voor het laattijdige intreden van het garnaalseizoen aangaven: koude en langdurige winter, loonend haringseizoen.

Evenals voor de garnaalvisscherij werden vangsten, gewicht en gemiddeld vangvermogen voor ieder vangsektor en maand afzonderlijk berekend. Het zijn deze gegevens die we op tabel 9 aangeven

Tabel 9. Treilvisscherij in 1942: Aanvoer en gemiddeld vangvermogen (10 PK. motor in 10u. afwezigheid) voor de drie vangsectoren en iedere maand afzonderlijk bepaald.

Maand	Aanvoer in kgr.			Gemiddeld vangvermogen		
	Nieuwpoort	Oostende	Zeeb-Blank	Nieuwprt	Oostende	Zeeb.-Blank
April	18.396	°	°	49	°	°
Mei	129.330	20.085	196.866	88	108	111
Juni	96.771	15.406	183.534	70	71	100
Juli	91.578	28.528	84.240	63	54	59
Aug.	115.349	17.330	55.000	48	39	71
Sept.	39.689	19.188	68.740	47	48	65
Oct.	135.141	69.620	110.367	101	88	79
Nov.	102.672	51.529	137.276	107	90	85
Dec.	52	°	2.302	87	°	31
1942	728.979	221.685	838.326	71	71	84

Het is in sektor Zeebrugge-Blankenberge, dat de treilers met 838.326 kg. of 47% van den totalen treilaanvoer, de grootste

vangsten boekten, gevolgd door sektor Nieuwpoort met 728.279 kg. of 41% en sektor Oostende met 221.685 kg. 't zij nauwelijks 12%.

Bij afzonderlijke beschouwing van het gemiddelde vangvermogen voor iedere maand (zie tabel 8 en 9) moeten we vaststellen dat onze kustwateren, niettegenstaande het hier vooral over sedentaire visschen gaat, niet altijd even vischrijk zijn. Bewust gemiddelde is inderdaad, in den tijd, aan belangrijke afwisselingen onderhevig. Zoo boekt men gedurende de zomer- en wintermaanden bij een zeer laag vangvermogen een geringen aanvoer, terwijl in lente- en herfstmaanden, bij een hoog vangvermogen, rijke vangsten werden aangevoerd.

Wat de samenstelling (verschillende vischsoorten en sorteeringen) der vangsten betreft, zie tabel 10

Soorten	Sorteering			Niet gesorteerde visch	Totaal	Procent
	Groot Kg.	Middelm. Kg.	Klein Kg.			
Zand en -						
Doornhaai en						
Zeehond				16.237	16.237	0.9
Ruige en -						
Gladderog en						
Vleet	36.679	22.733	2.708	22.241	84.361	4.7
Pijlstaart				35	35	0.0
Poor				10.728	10.728	0.6
Koningvisch				8	8	0.0
Botskop				214	214	0.0
Knorhaan en						
Roodbaard	129	150	11	1.895	2.195	0.1
Kabeljauw	6.975	10.754	2.343	169	20.241	1.1
Witting en						
Steenpost	137.592	7.442	538	31.396	176.968	9.9
Tarbot	433	178	4	1.206	1.821	0.1
Griet			257	918	1.175	0.1
Schol (pladijs)	158.925	84.654	17.815	191.716	453.110	25.4
Bot	3.918	1.472	281	46.167	51.838	2.9
Schar(schul)	41.425	32.303	47.456	90.568	211.752	11.9
Schol, Bot, Schar						
(I)		323.741	405.525		729.266	40.8
Tong	7.646	6.321	7.866	100	21.933	1.2
Andere Bodemvis.				7.054	7.054	0.4
Haring				1	1	0.0
Sprot				48	48	0.0
Kreeft				3	3	0.0
Totaal	393.722	489.758	484.804	420.704	1.788.989	

(1) Mengsel samengesteld uit 64 % schol, 29 % schar en 7 % bot.

Naar de ontleding van tabel 10, maakten pladijs, schar en bot, bij de treil - zooals bij de garnaalvisscherij; verreweg de voornaamste vischsoorten uit. Hunne vangst en procent bereikte inderdaad:

	<u>Kilogram</u>	<u>Procent.</u>
Pladijs	919.840	51
Schar	423.239	24
Bot	102.867	6
't zij te zamen	1445.966	of 81% van den

totalen aanvoer der treilers.

Wat het gesorteerd materiaal betreft bekomen we volgende uitslag:

	<u>Kilogram</u>	<u>Procent.</u>
"Groot"	393.722	29
"Middel"	489.758	36
"klein"	484.804	35
Totaal	1368.284	100

Opgemerkt dat de sorteering "klein" bij de treilers 35% bereikte en dus veel lager staat dan bij de garnaalkorders, waar het 57% bereikte.

Om volledig te zijn dient het totale gewicht, op tabel 10 vermeld met 88.131 kg. verhoogd. Het gaat hier over vangsten die rechtstreeks aan de Wehrmacht werden geleverd en waaromtrent we de noodige inlichtingen niet verkregen, om ze bij de vangsten van tabel 10 te rekenen. De totale treilvangst bedroeg bijgevolg 1.877.120 kgr.

C. Haring en sprotvisscherij (strandvisscherij niet inbegrepen).

In 1942, bedroeg de sprotvangst op onze kust 722.862 kg. en de haringvangst 18.503.827 kg. (aanvoer in Jan. Febr. Maart en Dec. 1942) omtrent het verloop van de haringvisscherij, zie verslagen dienaangaande.

D. Strandvisscherij.

De uitbating van het strand bracht in 1942, niet minder dan 482.806 kg. visch en garnaal op.

Hier volgt een opgave van den aanvoer in kilogram voor ieder bepaalde strandplaats afzonderlijk.

Tabel 11. Strandvisscherij in 1942: Aanvoer in kilogram en procent voor iedere herkomst afzonderlijk vastgesteld.

Herkomst	Garnaal	Visch	Totaal	Procent
De Panne	11.307	173.647	184.954	38
Koksijde	11.997	87.188	99.185	20
Oostduinkerke	4.671	20.080	24.751	5
Middelkerke	2.277	20.124	22.401	5
Breedene	3.173	54	3.227	1
Blankenberge	7.459	55.631	63.090	13
Heist	16.996	67.917	84.913	18
Totaal	57.880	42.641	482.521	100
Procent	12	88	100	

De Westhoek (De Panne, Koksijde, Oostduinkerke, Middelkerke) leverde 68 procent van de door de strandvisschers aangebrachte visscherijproducten, tegen 32 procent door den Oosthoek (Breedene, Blankenberge, Heist). De garnaal is slechts voor 12% in de strandvisscherij begrepen, zoodat deze visscherij voor 88% op de vischvangst steunde.

Nadere inlichtingen omtrent de samenstelling der vangsten vinden we op tabel 12.

Tabel 12; Strandvisscherij in 1942: Samenstelling der vangsten en belang van iedere vischsoort in procent uitgedrukt.

Soorten	Kilogram	Procent
Zeehond	10	-
Rog	6	-
Haring	207.251	42.9
Sprot	173.270	35.9
Knorhaan	4	-
Kabeljauw	27	-
Witting	4.468	0.9
Griet	5	-
Pladijs	1.615	0.3
Bot	92	-
Schar	35.854	7.4
Tong	56	-
Garnaal	57.880	12.-
Varia	1.983	0.4
Totaal:	482.521	99.8

Bij de strandvisserij komen slechts drie vischsoorten in aanmerking, te weten: haring met 42,9%, sprot 35,9% en schar 7,4% E.Scheldevisserij.

In 1942, bedroeg de buit der Scheldevisschers 1.761.526 kgr. visscherijproducten die 8.395.371 frk. opbrachten.

De mosselkweekerijen brachten daarbij nog 475.080 kgr. mosselen op. De vischsoorten door de Scheldevisschers aangevoerd waren de volgende: paling, 541 kg. Blik (jonge haring) en sprot, 152.398 kg. spiering 17.139 kg. bot 1.643 kg. schar 135 kg. Garnaal 171.674 kg. krab 20.726 kg. haantjes 113.187 kg. en spuitvisch 137.676 kgr.

De Scheldevloot telde einde 1942, 76 vaartuigen, w.o. 52 motor en 24 roei- of zeilbooten. De visschersbemanning telde 214 kop- SAMENVATTING EN GEVOLGTREKKINGEN.

1°. Aanvoer.

In 1942 brachten onze zeevisschers in 't geheel 22.544.457 kg. zeeproducten ter markt: 17.583.223 kg. uit de Belgische kustwateren en 4.961.234 kg. (meestal haring) uit de Fransche wateren.

Voor hoeveel iedere visscherij bij dezen aanvoer tusschenkwam wordt op tabel I3 aangeduid.

Tabel I3. Belgische zeevisserij in 1942: gewicht en opbrengst in procenten uitgedrukt.

Visscherij.	Gewicht kgr.	%	Waarde	%
Garnaalkorders	1.074.854	5)	34.986.710	19
Treillers	1.788.989	8)		
Sprotvisserij	722.862	3	4.154.862	3
Haringvisserij	18.503.827	82	138.665.131	76
Strandvisserij	482.521	2	3.742.339	2
	22.573.053	100	181.549.042	100

Dat onze visschers een gulden tijd doormaken, blijkt uit de ontzagelijke aanvoer en opbrengst. Inderdaad een aanvoer van 22.090.532 kg. (strandvangsten niet inbegrepen) en een opbrengst van

177.806.703 frk. beteekent een jaarlijksche vangst van 76.174 kgr. per vaartuig (290) en 20.360 kgr. per visscher (1085). De jaarlijksche opbrengst bereikte 613.124 frk. per vaartuig en 163.950 frk. per visscher. De haringvangst leverde 76% van de opbrengst op, zoodat zonder haring onze visschers maar karig zouden bedeeld geworden zijn.

2. Garnaalvisscherij.

In 1942 bedroeg de garnaalaanvoer 538.375 kg. of 39% minder dan in 1941. Deze geweldige inzinking vindt gedeeltelijk haar uitleg in de aanzienlijke uitbreiding van de treilvisscherij op bodemvissen, waardoor de jacht op garnaal in sterke mate afnam. Het aantal garnaalvangsten slonk inderdaad van 12.821 tot 9.200 't zij 3.619 vangsten minder dan in 1941.

Daar het gemiddelde vangvermogen bij de garnaalkorders lichtjes vermeerderde kan er ook geen sprake zijn van overbevissing.

57% van de garnaalvischjes behoorde tot de sorteering "klein". Dit procent staat merkkelijk lager dan dat, door Professor Gilson, in 1932-33 vastgesteld, wanneer het, naar gelang de vischsoort, tusschen 65 en 95% schommelde. Dit verschijnsel mag als zeer bevredigend beschouwd worden en duidt aan dat de garnaalkorders de te kleine vischjes terug overboord gooien.

De garnaalvisschers blijven niettemin groote verdelgers van ondermaatschen visch en zoodra de vrede terug zal ingetreden zijn zullen men onmiddellijk tot de reglementeering van deze visscherij dienen over te gaan.

3. Bodemvisscherij.

Zoolang de kustzone, voor alle visscherijbedrijf, slechts tot op 3 zeemijlen van de kust toegankelijk bleef, kon er enkel in sektor Nieuwpoort nl. in het Westdiep, op visch worden jachtgemaakt. Voor de Oostendsche, Blenkenbergse en Zeebrugsche visschers bestond

er in zoo'n nauwe kuststrook geen andere keuze dan op garnaal te varen.

In 1942 werd nochtans, door de plaatselijke Duitse Overheid een stilzwijgend toelating verleend om de territoriale wateren enkele mijlen te overschrijven. Hierdoor kwamen nu rijke vischgronden in 't bereik te liggen van de vischtuigen. De uitbating dezer gronden loonender zijnde dan de garnaalgronden, werden alle vaartuigen, waarop zulks eenigszins mogelijk was, met den bordentreil uitgerust om den bodemvisscherij te beoefenen. Zulks was het geval voor al de scheepjes en ook voor menige boot, zoodat, einde 1942, nog slechts weinig vaartuigen met de garnaalvisscherij bemoeid waren.

Het procent ondermaatsche visschen, door de treilers aangevoerd staat veel lager dan dat door de garnaalkorders, 35% in plaats van 57%. Hiermede is aangetoond dat een net met groote mazen minder ondermaatsche visschen gevangen houdt dan een met kleine mazen en het voorschrijven van grootere mazen een degelijke maatregel is ter bescherming van de ondermaatsche visscherijproducten.

4. Sprotvisscherij.

Sedert den oorlog blijft de opbrengst der sprotvisscherij onder het gemiddelde. Deze povere uitslag is grootendeels te wijten aan de beperkte vrijheid, waarover de visscher in de huidige omstandigheden beschikt, bij het opzoeken der vischgronden. De rijke haringvangsten zijn ook niet vreemd aan het geringe rendement van de twee laatste sprotseizoenen. Gezien de moeilijke omstandigheden en het gebrek aan personeel was het niet mogelijk een biologisch onderzoek omtrent de sprotconcentratien, zooals dit voor den haring geschiedt, in te stellen.

Gezien;
De Directeur,
A. Eberhardt

De Visscherijtechnicus,
C. Gilis,